

Program

středy a pátky

Podvečerní program | 18:30

pořad moderovaný odborníkem – hvězdná obloha, virtuální vesmír
v digitálním planetáriu doplněný dokumentem **Sen o létání**
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní pozorování | 20:30

pozorování objektů večerní oblohy dalekohledy, při nepřízní počasí
obloha v historickém Malém Zeissově planetáriu
🕒 60 minut | 📍 hvězdárna

soboty

Pozorování Slunce | 14:00

sluneční skvrny, sluneční aktivita, prohlídka dalekohledů
🕒 60 minut | 📍 hvězdárna

Polaris | 15:00

vhodný pro diváky od 5 let

astronomická pohádka, souhvězdí v planetáriu a prohlídka
dalekohledů
🕒 90 minut | 📍 digitální planetárium a hvězdárna

Sen o létání | 18:00

v digitální show objevíme tajemství letu s Leonardem da Vinci,
bratry Montgolfierovými, bratry Wrightovými a dalšími průkopníky
letectví
🕒 70 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní program | 19:30

pořad moderovaný odborníkem – hvězdná obloha, virtuální vesmír
v digitálním planetáriu doplněný dokumentem **Cesta za miliardou
sluncí**
🕒 70 minut | 📍 digitální planetárium

Večerní pozorování | 20:45

pozorování objektů večerní oblohy dalekohledy, při nepřízní počasí
obloha v historickém Malém Zeissově planetáriu
🕒 60 minut | 📍 hvězdárna

Přednášky

Tajemné gravitační vlny | 8. října v 17:00

Podařilo se je konečně ulovit?
přednáší: RNDr. Vojtěch Ullmann
📍 hvězdárna

Jeskyně Bohemia | 22. října v 17:00

Jeskyně na Novém Zélandu objevená českými speleology
přednáší: RNDr. Radko Tásler – Česká speleologická společnost,
Albeře
📍 hvězdárna

Minulost ve hvězdách | 29. října v 17:00

Počátky hvězdárny v Hradci Králové a „pyramidální zřízení“
Pepík Bartoška. Vzpomíná: Mgr. Karel Bejček – HPHK
📍 hvězdárna

Výstavy

v pracovních dnech 9–12 a 13–15 h a při programech, které se konají na hvězdárně

Nová cesta do pravěku

umělecké rekonstrukce pravěku
autoři: Jiří Svoboda, Petr Modlitba
📍 hvězdárna

V říši planet

zajímavé dění na obloze a ve vesmíru v roce 2016
autoři: Pavel Kabrhel a Jan Veselý - HPHK
📍 hvězdárna

**Upozorňujeme, že z bezpečnostních důvodů není možné
vstupovat do sálu digitálního planetária po začátku programu.**

Změna programu vyhrazena.

Vstupné 30,- až 90,- Kč dle druhu programu a věku návštěvníka.

Hvězdárna a planetárium v Hradci Králové

Zámeček 456/30, 50008 Hradec Králové
telefon: +420-495 264 087, +420-495 270 959
mobil: +420-737 456 777
e-mail: astrohk@astrohk.cz
www.astrohk.cz

Kosmické události

říjen 2016

Merkur	v první polovině měsíce ráno nad východním obzorem
Venuše	večer nízko nad jihozápadním obzorem
Mars	večer nad jihozápadním obzorem
Jupiter	ve druhé polovině měsíce ráno nízko nad východním obzorem
Saturn	večer nízko nad jihozápadním obzorem
Uran	po celou noc
Neptun	po většinu noci kromě rána

01. 10. 02 h	Měsíc v novu (2:11)
03. 10. 24 h	Měsíc v konjunkci s Venuší (Měsíc 4,2° severně)
06. 10. 09 h	Měsíc v konjunkci se Saturnem (Měsíc 3,3° severně)
08. 10. 12 h	Měsíc v konjunkci s Marsem (Měsíc 6,4° severně)
09. 10. 07 h	Měsíc v první čtvrti (6:32)
11. 10. 12 h	Merkur v konjunkci s Jupiterem (Merkur 0,8° severně)
15. 10. 13 h	Uran v opozici se Sluncem
16. 10. 03 h	trpasličí planeta (136 199) Eris v opozici se Sluncem
16. 10. 06 h	Měsíc v úplňku (6:23)
19. 10. 10 h	Měsíc v konjunkci s α Tau (Aldebaran 0,3° severně; těsná konjunkce nad naším obzorem ve dne, ráno pozorovatelné přibližování Měsíce k Aldebaranu)
21. 10.	maximum meteorického roje Orionid (ZHR 15)
21. 10. 07 h	trpasličí planeta (1) Ceres v opozici se Sluncem
22. 10. 21 h	Měsíc v poslední čtvrti (21:13)
25. 10. 06 h	Měsíc v konjunkci s α Leo (Regulus 2,1° severně)
27. 10. 18 h	Merkur v horní konjunkci se Sluncem
28. 10. 13 h	Měsíc v konjunkci s Jupiterem (Měsíc 0,6° severně; přiblížení pozorovatelné ráno)
30. 10. 03 h	Venuše v konjunkci se Saturnem (Venuše 3,0° jižně)
30. 10.	konec letního času 3:00 => 2:00 (následující úkazy v SEČ)
30. 10. 19 h	Měsíc v novu (18:38)

Časové údaje jsou uvedené v SELČ, od 30. 10. v SEČ.
Zdroj: Rozehnal, J. aj. *Hvězdářská ročenka 2016, HaP Praha, 2015*

Sen o létání



Zažijme dobrodružství, o kterém lidstvo snilo od počátku věků. **Sen o létání** je poetickým příběhem o dějinách aviatiky. Cílem tohoto filmu je ukázat vývoj letectví v průběhu dějin novým a zajímavým způsobem. Zobrazuje hlavní milníky v naší cestě k dobytí oblohy, a to jak z hlediska technologických průlomů, tak i samotného vnímání letectví. Bohatý obraz ve full dome, nádherná hudba vytvořená přímo pro tento pořad i osobitý slovní komentář dává dohromady krásné umělecké dílo.

Lidová hvězdárna Dr. Eduarda Beneše

První název je od MUDr. Brychty. My už tuto instituci známe jako Hvězdárnu a planetárium v Hradci Králové. Dne 18. 4. 1947 byl položen základní kámen hvězdárny za přítomnosti mnoha významných osob z politického života. Kámen byl dokonce posvěcen královéhradeckým biskupem Mořicem Píchou, což pak velice vadilo vládnoucí straně.



Budova byla dokončena v roce 1951 a dodnes pokračují různé změny a přístavby. Nejprve tu začal pracovat meteorolog Dr. J. Pícha, pak přibyli další a hvězdárna začíná svou práci v dubnu 1954.

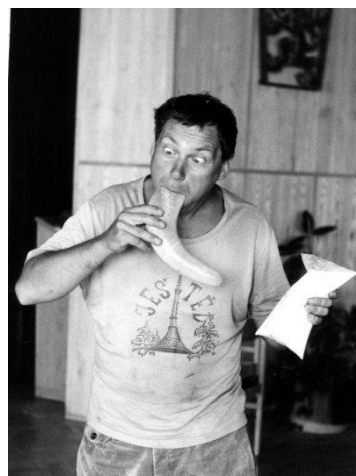
Na jaře 1958 poprvé přijíždím na hvězdárnu jako žák 8. třídy ZŠ z Pardubic. Jakožto „blázen“ do astronomie a kosmonautiky jsem byl doslova uchvácen, že něco tak krásného - „chrám vědy“ - existuje.

Kopule, planetárium tehdy umístěné na věži hvězdárny, na zahradě anténa radaru, průvodce promítající diapositivu a mnohé nástěnky – to vše mne opravdu uchvátilo. Do té doby jsem o hvězdárně nevěděl...! Za pár let se rodiče přestěhovali do Hradce Králové. Osmělil jsem se a hvězdárnu navštívil. Bylo to jednu sobotu odpoledne v říjnu roku 1961. Stal jsem se členem astronomického kroužku, který tvořili studenti hradeckých škol. Pracovníci hvězdárny se kroužku věnovali s velkou energií a pomáhali dobrými radami. Patří jim velké poděkování.

V tu dobu už měla hvězdárna dokončenou rotundu pro planetárium, které už bylo v provozu. Pouze tam výtvarník Mahrla po večerech maloval kulisy – panoráma Hradce Králové. Také se dokončoval pozorovací domeček na zahradě. Na velké věži byla už kopule a byl tam dalekohled.

Ve vzpomínkovém povídání 29. října 2016 bych chtěl připomenout některé momenty z hvězdárny, a to především ty, kde bych mohl podat osobní svědectví. Mám k tomu velké množství fotografií, textů, atp.

Další část přednášky se chci věnovat pyramidální postavě hvězdárny – Josefu Bartoškovi. V měsíci říjnu uplyne 10 let od jeho úmrtí. Nebude to vzpomínání smutné, naopak bude VESELÉ. Pepík byl neustálým tvůrcem mnoha srandiček, recesí, bláznivín. Na mnohé se nedá zapomenout. Mám od něho mnoho písemných výtvorů, které chci na povídání předvést. Josef Bartoška, doktor pedagogiky, učitel, sečtělý muž, dobrý znalec anglického jazyka – v hlavě měl slovník



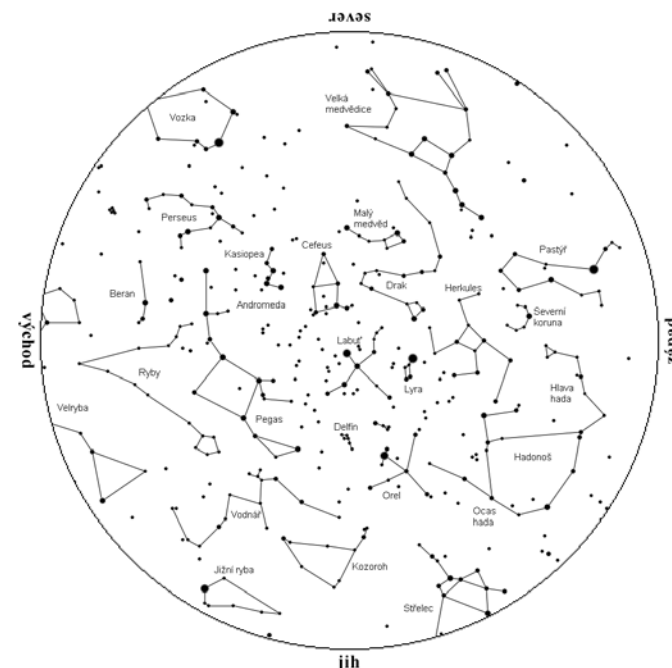
– pracovník hvězdárny, ale také její zřízenec či dokonce zřícenec, dusník I. řádu, Ryba, kouzelník Žito Ebicyklu, kustod muzea Ebicyklu, zástupce agentury Vesmíre toč se, bavič v Českém rozhlase, divadle a jinde. Vášnivý cyklista, jezdicí na kole všude, a to i tam, kde se nedalo, řidič hvězdárenského mikrobuse (na cestách do dětských táborů jsme jezdili opravdu velmi dlouhými zkratkami). Mohl bych pokračovat, ale ponechám si to na setkání.

Končím pozdravem Pepíka: „Vesmíre toč se!“

Karel Bejček, podžito

Zdroje použitých fotografií: Centrum Nauki Kopernik, archiv Karla Bejčka

HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM v Hradci Králové



Noční obloha 15. října ve 20 hodin SELČ na 50° severní šířky.

MĚSÍČNÍK

říjen 2016